

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirminci İctima

4.4.1338 Salı

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	514	4. — Muhtelif evrak	515
2. — Âzayi kiram muamelâtı	515	1. — İkinci İnönü muzafferiyetinin yıl dönümü ve mütareke teklifi münasebetiyle muhtelif mahallerden mevрут telgraflar	515
1. — Harb Kazançları Komisyonuna iki âza intihabolunmasına dair Maliye Vekâleti tezkeresi	515:516	5. — Sualler	518
2. — Rusya'dan getirtilecek çocuklar için teşkil edilecek komisyona iki âza intihabı	516	1. — Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin, Ankara Ziraat Müdürünün hilâfı karar aldığı hareirah hakkında İktisat ve Dahiliye vekâletlerinden sual takriri	518
3. — Teklifler	514	6. — Takrirler	516
1. — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, Taraklı nahiyesinin kaza haline ifrağına dair kanun teklifi (2/507)	514:515	1. — Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin, Murakabe Encümeni programının tesrii müzakeresi hakkında takriri	516
2. — Sivas Mebusu Vâsıf Beyin, Hima-yeietafal için bâzı mevaddan resim alınmasına dair kanun teklifi (2/508)	515	7. — Mazbatalar	516
3. — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, Kağnı yerine dört tekerlekli araba istimaline dair kanun teklifi (2/506)	515	1. — Ziyet Eşyası Kanununun tefsirine dair İera Vekilleri Heyeti Riyasetinden mevрут tezkere ve Adliye ve İktisat encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası	516:517
4. — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, Sigara ve tütün paketlerinden birer kuruş resim ahzine dair kanun teklifi (2/505)	515	8. — Müzakere edilen maddeler	518
		1. — Mütareke teklifine karşı Hariciye Vekâletince ihzar edilen cevabi nota	518:523

BİRİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat ; saat : 2

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KATIPLER : Mahmud Said Bay (Muş), Ziya Hürşid Bey (Lâzistan)

REİS — Meclis küşadedildi; zaptı sabık hulâsası okunacak.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Kütahya Mebusu Cemil Beyin muvakkaten gaz, şeker, kahve ve çaydan rüsumu istihlâkiye ahzına dair teklifi Lâyiha Encümenine 212 milyon liralık avans itasına dair Heyeti Vekileden mevрут lâyihai kanuniye Muvazenei Maliye Encümenine, Af Kanununun teşmiline dair Gaziantep Mebusu Ali Cenani ve Yasin beylerden mevрут telgraf Adliye Encümenine havale olundu.

İkinci İnönü muzafferiyeti senei devriyesi münasebetiyle Buhara Kaasıtları Mehmed Receb ve Nazari efendilerin telgraflarıyla gerek mütareke teklifi ve gerekse İkinci İnönü muzafferiyeti senei devriyesi münasebetiyle vilâyetlerden mevрут telgraflara cevap yazılması tensibedildi. Rusya'da açığa mahkûm İslâm çocuklardan bir kısmının Türkiye'ye celpleriyle temini idareleri esbabını ihzar etmek üzere bir komisyon teşkiline dair Burdur Mebusu İsmail Subhi Beyin takriri badelmüzakere kabul edildi. Yüz paradan fazla kahve ve çay satan esnafın Temettü vergilerinin tezyidine, sinleri altmış beş yaşını tecavüz eden mahkûminin aflarına, Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyetince asker için celbedilen potinlerin Gümrük Resminden istisnası, Sığara kâğıdı, kibrit İstihlâk Resmine dair encümenlerden mevрут levayih ve tekâlifi kanuniyenin münasip bir zamanda ruznameye alınacağı tebliğ edildi.

Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin sual takriri İktisat Vekâletine havale olundu.

Dahiliye bütçesinin fasıllarına geçilmeden ev-

vel Kırşehir Mebusu Sadık Beyin meclisi umumi âzasından Münib Beye, Bitlis Mebusu Yusuf Ziya Beyin, Şark vilâyetleri abvaline, Kastamonu Mebusu Besim Beyin, Selâmeti Umumiye Komitesine dair sual takrirlerine Dahiliye Vekâletinden gelen cevaplar okundu. Cevapları henüz gelmeyen 20 sualin tekidi muvafak görüldü. Bilâhara Dahiliye bütçesinin fasıllarına geçilip 145 nei fasıl hakkında müzakere cereyan ederek teneffüs için celse tatil olundu.

İkinci Celse

Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat Hariciye Vekili Yusuf Kemal Beyin, istimar içtimai âtiye bırakılarak Dahiliye Vekâleti bütçesinin 145 nei faslının müzakeresine devam edilip mezkûr fasla yeniden ihdası kabul edilen mülkiye müfettişlikleri tahsisatı ilâve edilerek tadilen ve 146 nei fasıl aynen kabul edildi. Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin, Devletin teşkilât kadrosunun her encümen tarafından tetkikiyle yeniden tesbitine dair takrir, nazarı dikkate alınıp ruznameye ithal edildi ve Salı günü içtima olunmak üzere celseye nihayet verildi.

Birinci Reisvekili

Hasan Fehmi

Kâtip

Muş

Mahmud Said

Kâtip

Lâzistan

Ziya Hürşid

REİS — Zaptı sabık hulâsası hakkında mütalâa var mı? (Kabul sesleri) Zaptı sabık hulâsası aynen kabul edildi.

3. — TEKLİFLER

1. — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, Taraklı nahiyesinin kaza haline ifrağı hakkında kanun teklifi (2/507)

REİS — Taraklı nahiyesinin kazaya ifrağı hakkında Kütahya Mebusu Cemil Beyin teklifi kanunisini Lâyiha Encümenine,

2. — *Sivas Mebusu Vâsıf Beyin, Himayeietfal Cemiyeti için bâzı mevaddan resim alınmasına dair kanun teklifi (2/508)*

REİS — Mevaddı muhtelif üzerine Himayeietfal menfaatine resim vaz'ı hakkında Sivas Mebusu Vâsıf Beyle rüfekasının tekliflerini Lâyiha Encümenine,

3. — *Kütahya Mebusu Cemil Beyin, Kağnı yerine dört tekerlekli araba istimaline dair kanun teklifi (2/506)*

REİS — Kağnı arabaları yerine dört tekerlekli araba istimali hakkında Kütahya Mebusu Cemil Beyin, teklifini Lâyiha Encümenine, (handeler)

4. — *Kütahya Mebusu Cemil Beyin, Sigara ve tütün paketlerinden birer kuruş resim ahzına dair kanun teklifi (2/505)*

REİS — Tütün paketlerine birer kuruş zammedilmesi hakkında Kütahya Mebusu Cemil Beyin teklifi kanunisini Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

4. — MUHTELİF EVRAK

1. — *İkinci İnönü muzafferiyetinin yıl dönümü ve mütareke teklifi münasebetiyle muhtelif mahallerden mevrut telgraflar*

REİS — İkinci İnönü muzafferiyeti senei devriyesine ve mütarekeye dair mahalli muhtelifden mevrut telgraflar var : Çerkeş miting heyetinden, Mucur Müdafaai Hukuk Riyasetinden, Yusufeli ahalisi namma Müftülükten, Karamürsel Belediye Riyasetinden, İznik Müftülüğünden, Akşehir Belediye Riyasetinden, Gürün Miting Heyetinden, Zara Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Karaköy Müftülüğünden, Ordu Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Kandıra Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Giresun Belediye Riyasetinden, İzmit Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Pülümür Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Karahisarı Şarki Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Kars Mutasarrıflığından, Maden Müftülüğünden, Çapakçur Müdafaai Hukuk Riyasetinden, Tenüs Müdafaai Hukuk Riyasetinden, Ma-

latya Müftülüğünden, Diyarbekir Müftülüğünden, Sarıkamış Belediye Reisliğinden, Kemah Belediye Riyasetinden, Dfyadin Müdafaai Hukuk Riyasetinden, Kângırı Müdafaai Hukuk Riyasetinden, Silvan Müdafaai Hukuk Riyasetinden.

Tensip buyurursanız icabeden cevaplar Divanı Riyasetçe yazılır.

Harb Kazançları Komisyonu için âzadan iki zatın intihabı hakkında Maliye Vekâletinin tezkeresi var.

2. — ÂZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Harb Kazançları Komisyonuna iki âza intihabedilmesine dair Maliye Vekâletinin tezkeresi*

REİS — Harb kazançları için vâkı olacak itirazatı tetkik için teşekkül edecek Temyiz Komisyonuna Maliye Vekâleti, iki âza istiyor. Tensip buyurursanız Divana havale edelim. Divan Heyetince iki zat tefrik edilsin (Muvafık sadaları)

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Meclisi Âliden iki âza bulunması şartıyla takarrür etmiştir.

YUSUF ZİYA B. (Bitlis) — Kanunda böyle bir şey yok..

REİS — Kanun Şûrayı Devlet ve muhtelif mahallerden, Divanı Muhasebattan ve sair müessesattan alınmak suretiyledir. Fakat bugün o müesseseler mevcudolmadığından Muvazene ve Kavanini Maliye encümenlerinden iki arkadaş tefrik eder, göndeririz.

YUSUF ZİYA B. (Bitlis) — İktisadın alâkası yok mu efendim?

REİS — Efendim, bir kere tezkereyi okutayım :

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Harb Kazançları Kararnamesinin 27 nci maddesini tadilen tanzim olunan kanunun müzakeresinde Merkez Komisyonunda bulunacak âzanın ikisinin Meclisi Millî âzasından bulunması hususunun arzı musammem bulunduğu ve komisyonu mezkûrun şimdiden ihzarı mahiyetinde teşekkülü icabettiği cihetle âzayı kiramdan iki zatın intihap ve işarı hususuna müsaadei celileyi Riyasetpenahileri müsterhamdır olbapta.

Umuru Maliye Vekili

Hasan Hüsnü

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisar Şarki) — O öyle olmakla beraber o komisyonun sureti teşkili esasen tağyir edilmiş demek oluyor. Binaenaleyh komisyonun ne şekle ifrağ edildiğini Meclisi Âli bilmelidir ki, Meclisten tefrik mi lâzımdır? Yoksa başka türlü muamele etmek mi lâzım? Bir fikir versin.

LÜTFİ B. (Malatya) — Reis Bey, Şûrayı Devlet heyeti umumiyesi var. Oradan iki âza tefrik edilsin.

MUSTAFA B. (Tokad) — Tamam, muvafık; Şûrayı Devlet âzası intihabetsin.

REİS — Efendim, esas meseleye temas etmek üzere Meclisten iki âza isteniyor. İki âzanın tefrikının Divanı Riyasete tevdiini kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

6. — TAKRİRLER

1. — *Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin, Murakabe Encümeni programının tesrii müzakeresine dair takriri.*

REİS — Murakabe Encümeni programının tesrii müzakeresi hakkında Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin takriri var. Malûmuâliniz bu mesele ruznamemizdedir. Müstaceliyet kararıyla verilmiştir.

ABDÜLGAFUR Ef. (Karesi) — Takdimen müzakeresini rica ederim, efendim.

REİS — Âti celsede, nazarı dikkate alırız.

YUSUF ZİYA B. (Bitlis) — Reis Bey, program tabı ve tevzi edilmemiştir.

REİS — Edilmedi ise ettiririz.

ŞEVKET B. (Bayezid) — Efendim, bendenizin bir teklifim vardı, Bayezid livasına zâhire ithaline dair. Meclisi Âliniz müstaceliyet kararı vermişti. Teklif on beş gün evvel Muvazenei Maliye Encümenine verilmişti. Memleket aklıktan ölümdükten sonra kanunun ne faydası var.

REİS — Efendim, ruznameyi tanzim ettiğimiz zamanda teklif buyurursunuz. O zaman nazarı dikkate alırız.

ABDÜLGAFUR Ef. (Karesi) — Tetkik Heyetinin teklifi Perşembe günü ruznamei müzakerata ithal edilmiştir. Takdimen ve tercihan müzakeresini Heyeti Celileden istirham ediyoruz. Bugün mümkün olmazsa gelecek celsede olsun.

REİS — Efendim, Abdülgafur Efendinin teklif ettiği mesele esasen müstacelen müzakere edilmek üzere ruznamemize ithal edilmiştir.

ABDÜLGAFUR Ef. (Karesi) — Heyeti Celilenize bu takriri takdim etmekten yegâne saik, Bursa Mebusu Muhterem Osman Nuri Beyefendinin Adliye Vekâletinden almış olduğu tezkere dir. Diğer Vekil beyefendilerden de vukubulan şifahi müracaatlardır. Bu tezkerede deniliyor ki; vazai fi murakabeyi ifa etmek üzere vekâlete teşrif mi buyurulacak. Yoksa vazai fi murakabeye ait evrakı bulunduğunuz mahalle gönderelim mi? Yoksa işler teehhüre uğrar diyor. Binaenaleyh, Murakabe Encümeni, esasen aralarında, kararlaştırmışlardır ki, Heyeti Celileye takdim ettiğimiz kararname şeklindeki program tasvip ve kabul buyurulduktan sonra işe başlansın. Binaenaleyh işin teehhüre uğramaması için takdimen ve tercihan müzakeresini Heyeti Celilenizden istirham ederim. (Bugün Hariciye Vekilini dinliyelim sesleri) Rica ederim. Bugün imkân varsa, bugün değilse Perşembe günü içtimamızda müzakeresini istirham ediyoruz.

REİS — Tetkik Encümeni mazbatasının takdimen müzakeresini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edilmedi efendim.

2. — *Rusya'dan getirtilecek çocuklar için teşekkül edecek komisyona iki âza intihabı*

REİS — Rusya'dan gönderilecek çocuklar için toplanacak komisyona Dördüncü Şubeden Fuad Bey (Bolu), Dr. Asım Bey (Amasya) intihabedilmiş; diğer şubelerin de bu hususta bir an evvel intihaplarını ikmal etmelerini rica ederiz.

7. — MAZBATALAR

1. — *Ziyet eşyası Kanununun tefsirine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi ve Adliye ve İktisat encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası*

REİS — Ziyet eşyası Kanununun tefsirine lüzum olmadığına dair Muhtelit Encümen mazbatası var.

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Meclisi Âlice kabul olunan Ziyet eşyası Kanununa merbut ithali memnu cetvelde muharrer eşyadan bir kısmının Misakı Millî dairesinde bulunan memalikte imal ve istihsal edilmek olduğu ashabı tarafından ispat edilerek Gümrük Resminin istifası ile memlekete ithalleri için

müracaat vâkı olmakta olduğu ve filhakika kanuna ithal edilmiş olan meşin ayakkabuları ve Bursa mensueatı ve saire gibi eşyadan bir kısmı elyevm İstanbul ve Bursa gibi memaliki meşgulde islâmlar tarafından imal edilmekte bulunduğu ve maksadı kanuni ise sanayii dâhiliyeyi inkişaf ve himaye esası olacağına ve bu kabil eşyanın meni ve zaptı cihetine gidilmesi ahaliyi mutazzarır ve istihsalâtı ve imalâtı dâhiliyemizi taksir ve imha edeceğine ve gümrüklerde, ambarlarda mevzu olan işbu eşyanın tulü müddet kalması nefasetlerini gidererek zarar ve ziyânı icabettireceğine nazaran bu bapta bir karar itihazi lüzumu Maliye Vekâletinden baderkenar muhavvel Rûsumat Müdiriyyeti Umumiyesinin 11 Şubat 1338 tarih ve 145/451 No.lu tezkeresinde bildirilmiş ve esas mesele kanunun tefsiri mahiyetinde bulunmuş ve keyfiyetin berayi tefsir Meclisi Âliye sevki İcra Vekilleri Heyetinin 15 Şubat 1338 tarihli içtimasında takarrür etmiş olmakla ifayı muktezasıyla neticesinin işaretine müsaade buyurulmasını istirham eylerim, efendim.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi
ve Şeriye Vekili
Fehmi

Adliye, İktisat encümenlerinden mürekkep
Muhtelif Encümen mazbatası

Ziyet Eşyası Kanununa merbut ithali memnu cetvelde muharrer eşyadan bir kısmını misaki millî dairesinde bulunan memalikte imal ve istihsal edilmekte olduğu ispat edilerek Gümrük Resminin istifasiyle memlekete ithalleri için müracaat vâkı olmakta bulunduğu kanunun tefsiri suretiyle meselenin hallinden bâhis İcra Vekilleri Heyetinin müttehaz kararına atfen Heyeti Müşarünileyha Riyasetinden vârit ve Heyeti Umumiyyeden Adliye ve İktisat encümenlerine muhavvel 16 . II . 1338 tarihli müzekere encümenlerimizle bilistarak mütalâa ve icabı müzakere olundu.

Ziyet eşyasının men'i ithali hakkındaki 30 Şaban 1339 ve 7 Mayıs 1337 tarihli Kanunun birinci maddesinde; (Merbutu «e» cetvelinde muharrer eşya ve mevaddan memaliki ecnebiyede, imal ve istihsal edilenlerin ithali menedilmiştir.) diye muharrer olan katî ve sarîh kayda nazaran elyevm tahtı işgalde bulunup da; «Miskası millî» dâhilinde olan aksam memalimizde,

imal ve istihsal olunacak mevat ve eşya işbu men'i ithal Kanununun şumulünden hariç kaldığı aşikâr olup buralardan gümrüklere vürüdecek eşya ve mevat hakkında 28 Temmuz 1336 tarihli Gümrük Tarife Kanununun şumulünden hariç kaldığı aşikâr olup buralardan gümrüklere vürüdecek eşya ve mevat hakkında dahi elyevm bu tarzda muamele yapılagelmekte olduğu hini müzakerede davet ve mütalâasına müracaat olunan Maliye Vekili tarafından ifade kılınmıştır. Şu takdirde kanunun; «Memaliki ecnebiye» kaydiyle sarahati ibaresine ve muamelei cariye nazaran ortada, lâzımüttefsir olacak mühmel veya müphem bir madde de olmadığına müttefik karar verilmiştir, keyfiyet Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

Adliye Encümeni

Reisi
Eskişehir
Abdullah Azmi
Kâtip
İsparta
Hacı Mehmed Tahir
Âza
Canik

Âza

Karahisarî Şarki

Mazbata Muharriri

Biga
Hamid
Âza
Kırşehir
Sadık
Âza
Batum
Ali Rıza

Âza

Dersim

Abdülhak Tevfik

İktisat Encümeni

Reisi
Menteşe
Dr. Tevfik Rüşdü
Âza
Erzurum
Âza
Antalya

Mazbata Muharriri

Antalya
Halil İbrahim
Âza
Karahisarî Sahib
Nebil
Âza
Konya

REİS — Tensip buyurursanız, encümen tefsire mahal yoktur, diyor. Maliye Vekâletine havale edelim. (Muvafık, sesleri) Efendim, encümenin mütalâası veçhile Maliye Vekâletine havalesini kabul edenler lütfen el kaldırsınlar. Kabul edilmiştir.

Efendim, tefsire mahal yoktur; Maliye Vekâletine havale ediyoruz.

5. — SUALLER

1. — *Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin, Ankara Ziraat Müdürünün hilâfi karar aldığı harcırah hakkında İktisat ve Dahiliye Vekâletinden sual takriri*

REİS — Ziraat Müdürünün aldığı harcırah hakkında Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin,

İktisat ve Dahiliye Vekâletlerinden sual takriri var. Aidolduğu vekâletlere tebliğ edeceğiz. Ve ondan sonra gelen cevap ile okunur.

Evrakı varidemiz bitmiştir. Ruznamemize geçmezden evvel beş dakika teneffüs edelim. İkinci Celsemiz de hafi olacaktır.

Hitamı Celse; saat : 2,20

(İkinci ve üçüncü celseler hafidir.)

DÖRDÜNCÜ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 6,40

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTİP : Mahmud Said Bey (Muş)

REİS — Efendim, Celse küşadedildi.

8. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Mütareke teklifine karşı Hariciye Vekâletince ihzar edilen cevabi nota*

REİS — Mütareke teklifine karşı Heyeti Vekile tarafından tanzim edilen cevabi nota müsveddesi okunacaktır. Hariciye Encümeninin de mütalâası alındıktan sonra şimdi müzakere edeceğiz.

Cevabi Nota müsveddesidir

Şarkı Karip'te sulhü iade etmek ve yeniden mal ve can zâyi etmeden Türkiye topraklarını tahliye ettirmek âli ve insani maksatlarıyla Paris'te içtima etmiş olan İngiltere, Fransa ve İtalya düveli muazzaması Harici Nâzırlarının ilk vazife olarak muhasematın derhal tatili hakkındaki musırrane tavsiyelerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin ehemmiyetle tetkik eylediğini bildirmekle kesbi şeref eylerim.

İzmir'e çıkan Yunan ordusunu cihan medeniyetinin malûmu olduğu üzere sayısız İslâm kanı-

nı heder etmek, nihayetsiz tahribata sebeb olmak suretiyle idame eylediği istilâ harbine nihayet vermek maksadı sulhperveranesiyle. Düveli Muazzama Hariciye nâzırlarının vâkı olan mesailerine karşı Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti şükran ve minnettari hisleriyle mütahassistir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Türk topraklarını tahliye ettirmek niyeti sarıhasiyle teklif olunan mütarekeyi bu noktai nazardan esas itibariyle kabul eder. Ancak hasmımızın bütün cihan nazarında duçarı takbih olan istilâ harbine yeniden ve taze kuvvetlerle başlaması ve bu suretle bir taraftan Türkiye'yi yeni fedakârlıklara mecbur etmesi; diğer taraftan dahi âlemin sulh ve rahattını ihlâl eylemesi için mütarekenin kendisine fırsat vermesini tervecetmekte de mâzurdur. Hükümetimin bu husustaki mâzeretini haklı gösterecek esbap, Düveli Muazzamanın dahi malûmu olduğu veçhile, eksik değildir. Filvâkı 1921 senesi Martında Londra'da düveli müşarünileyhimin iadei sulh için vâkı olan sayılarına Kral Kostantin Hükümeti, ordusuna muvaffakiyetsiz bir taarruzu emretmek suretiyle cevap verdiği gibi aynı sene Haziranında Paris'te Düveli Muazzama

Hariciye nâzırlarının sulh vesayasına dahi Kral Kostantin fâtiyhane bir va'zı ile İzmir'e çıkarak birçok kan, can ve mal pahasına ordusunu akim bir taarruza sevk etmekle mukabele eylemiştir.

Bu misaller karşısında Hükümetin mütareke için şartı esasi olarak mütareke ile beraber tahliye amelîyesine iptidar olunmasını elzem addetmektedir. Halbuki 23 Mart tarihli notayla tebliğ olunan mütareke şeraiti tahliye ve harbin yeniden avdet etmemesini kâfil olmadığı gibi böyle bir ihtimal karşısında ordumuz için uzun müddet devam edecek bir kontrol neticesiyle vatan müdafaa-i meşruasına gayrimüsaait şerait altında yeniden girişmek mecburiyetini tahmil eylemektedir. Diğer cihetten Avrupa ve Amerikalı heyetlerin bitarafane tahkikiyle sabit olduğu üzere arazii meşgulede üç seneden beri tahammül-fersa tazyikata mâruz olan ve bilhassa mütareke teklifinden beri şedit ve vâsi mikyasta katliamlar, ihrak ve tahribi büyü, şeni hetki ırzlar ve envai mezalim ve fecayie uğramakta bulunan ahali İslâmiyenin bir an evvel bu işkenelerden tahlisinin Düveli Muazzama da mültezem bulunduğuna emniyetimiz berkemaldir.

Zaten mütareke teklifi Yunan kuvvetleri tarafından Asiyayı Suğra'nın sureti muslihanede tahliyesini ve bu havalinin mecmuu üzerinde Türk hâkimiyetinin iadeten tesisini temin etmek niyeti sarihasiyle yapılmış olduğuna göre hükümetin tahliyenin mütarekeyle beraber başlamasının Düveli Muazzama nokta-i nazarına dahi tevafuk eylediği kanaatindeyiz. Binenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti mütareke müddetinin Anadolu'nun tahliye müddeti olan dört aydan ibaret olmasını teklif ve tahliye hitamında müzakeratı evveliyei sulhiye neticelenmemiş olursa mütarekenin kendiliğinden üç ay daha imtidadına muvafakat eyler.

Tahliyenin tarzı icrasına gelince : Hükümetin mütareke mebdinden itibaren ilk on beş gün zarfında (Eskişehir - Kütahya - Afyon Karahisar) hattı umumisinin ve mütareke mebdinden dört ay zarfında İzmir dahi dâhil olduğu halde arazii meşgulenin tamamen tahliye edilmiş bulunmasını zaruri görmektedir. Arazii meşgulenin tahliye ve tesliminde müttelikin zâbitaniyle Türk ve Yunan kumandanlıkları mümessillerinden mürekkep muhtelit komisyonlar marifetiyle ve Düveli Müttelikanın nezareti altında cereyan etmesini ve mezkûr komisyonların tahliye edile-

cek mahallerin Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti tarafından sureti tesellümünü tanzim ve bu esnada eşhas ve emvalin sıyanetini temin salâhiyetine malik olmalarını ve Türkiye kıtaatı askeriyesinin teslim edilen mevaki tahliyeden itibaren ancak on beş gün sonra dâhil olabilmesini Hükümetimin maalmemnuuniye kabul edeceğini ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin niyatı sulhperveranesine bir delili cedidolan ve cihan efkârı umumiyesince lâıyıkı veçhile telâkki edileceği tabii bulunan husatı ânife düveli müttelikaca kabul edildiği takdirde sulh tekliflerinizi tetkik için üç hafta zarfında takarrür edecek şehre göndermeye âmade olduğumuzu arz ile kesbi şeref eylerim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Hariciye Vekili

HARİCİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ VELİ B. (Burdur) — İngiltere, Fransa ve İtalya devletleri namına Büyük Millet Meclisi Hükümeti namına yapılan mütareke teklifine dair Heyeti Vekilece ihzar edilen cevabi nota Hariciye Encümenimizce tetkik edilmiştir. Encümen neticei tetkikatında kendisine havale edilen metni cevabının Büyük Millet Meclisinin hukuku milliyeyi müdafaa hususunda gösterdiği ve göstereceği azim ile âlemi medeniyete karşı perverde ettiği hissiyatını sulhperveranenin hüsnüsurette meziç ve telifini kâfi ve kâfil olduğunu gördü. Ve bu metnin aynen kabulüne ve berayı tasvip Heyeti Celilenize sevkine karar verdi. Binaenaleyh Heyeti Vekilece tertip ve Meclise sevk edilen metni mezkûrun aynen kabulünü encümen Heyeti Celilenizden rica eder.

HARİCİYE VEKİLİ YUSUF KEMAL B. (Kastamonu) — Arkadaşlar, Avrupa'da millî dâvamızı daha yakından lâzımgelenler nezdinde müdafaa etmek ve mümkün olduğu mertebeye oralardaki gerek icali hükümetin gerek efkârı âmmenin bizim hakkımızda neler düşündüklerini öğrenmek üzere bana Avrupa'da bir seyahat icrasına Meclisi Âliniz müsaade etmişti, Avrupa'da müdafaa edeceğimiz dâva benim tarafından düşünülerek esbabı mucibeler bulunularak müdafaa edilecek bir dâva değildi. O dâva Türkiye halkının istiklâl ve hürriyeti dâvası idi. Bu dâvanın müdafaaı - elbette ve elbette maatteessüf sözden ziyade - zavallı Türk

kanının dökülmesine mütevakif idi. O mübarek kanlar döküldü. O dâvayı müdafaa eden tabii bu idi. Fakat bize de söz söylemek lâzımgeliyordu. Bu bir vazife idi. O vazifeyi Meclisi Âlinin bana verdiği talimat ve emirler dâhilinde mümkün olduğu kadar ifaya çalıştım. Ve söylediğim sözler. dermeyan ettiğim mülâhazat hepsi Meclisi Âlinizden, daha doğrusu efradı milletten bana mülhem olan şeyler idi. Ankara'dan İstanbul'a kadar yollarda ufak - ufak çocuklara verinceye kadar bütün ahaliden işittiğim sözler. İstanbul halkı da içinde dâhil olduğu halde, bana «Misakı Millî» nin müdafaa-sını emrediyorlardı. Ben de bu hususa çalıştım, bu cihet hakkında uzun uzadıya izahat vermeye hacet yoktur. Bu malûm idi. Avrupaya seyahatımda bir şey gördüm; o da diyebilirim ki bütün Avrupa, bütün Amerika efkârında, bilhassa benim seyahat icra ettiğim yerlerde Türk dâvasının haklı olduğuna yavaş yavaş hasımlarımızın bile inanmaya başlamaları hakikati idi. Yani iki seneden beri akan mübarek Türk kanlarının heder olmadığı sabit oluyordu. Büyük Millet Meclisinin tuttuğu yolun doğru bir yol olduğu anlaşılıştı. Avrupa'da gördüğüm şeylerin hulâsası bunlardır. İki seneden beri azim ile, metanet ile Türkiye halkı Türkiye milleti hukukunu istihsal için çalıştığı artık nazarlarda sabit olmuş bir hakikat hükmüne girmişti ve bu milletin mukadderatının bu Meclisin elinde bulunduğu ve milletin mukadderatına ancak bu Meclisin hâkim olduğu da sabit olmuştur. Arkadaşlar; başka taraflardan vaktiyle çevrilmek istenilen entrikaların bu milletin azmi önünde tamamiyle suya düşeceği ve hiçbir tesir hâsil etmeyeceği de sabit olmuştur. Onun için şunu söylüyorum. Avrupadan size yalnız bir şey getirdim. O da tuttuğumuz yol doğrudur. Akıttığımız kan boşuna gitmiyor. Metin olalım. Ve âzim olalım. Bu azim ve metanetle devam edelim. Cihani medeniyete diyelim ki biz sulh istiyoruz. Biz müdafaa harbi yapıyoruz. Kimsenin ne malında, ne arazisinde gözümüz yoktur. Biz ancak kendi arazimizde kendi topraklarımızda kendi mülkümüzde kendi Anayurdumuzda müstakil ve hür yaşamak istiyoruz. «Alkış» şimdi gördüklerime binaen diyebilirim ki Avrupa efkârı âmmesi söylediğimiz sözleri takdir ediyor. Avrupa efkârı âmme-

sinin nazarında artık Ankara'da toplanmış üç beş çeteci değildir.

Ankarada muntazam bir Hükümet, milletin hukukunu müdafaa eden kuvvetli bir ordu olduğuna kanaat gelmiştir. Arkadaşlar temenni ederiz ki, cihani medeniyet bu kanaatin âsarı fiiliyesini de göstere sin temenni ederiz ki, Avrupa halkı ve Avrupa milletleri kendi hükümetleri üzerine icrayı tesir ederek her milletin olduğu gibi Türkiye halkınının da hakkını belegenmabelâğ versin. (Alkış)

VEHBİ B. (Karesi) — Tanısın.

HARİCİYE VEKİLİ YUSUF KEMAL B. (Devamla) — Yani kendi hükümetleri üzerine icrayı tazyik ederek, kendi hükümetlerine hakkın teslimi için lâzımgelen teşebbüslerde bulunarak, bizim hakkımızın da teslim olunmasını istesin. Belki versin sözü yanlış olarak ağzımdan çıktı ve bu itiraz da pek yerinde oldu. Cihani şahidolsun, Meclisimiz «versin» sözünü bile kabul etmiyor.

Avdetimden evvel size bir mütareke teklifi geldi. O mütareke teklifine ne suretle cevap vereceğimizi burada görüşüyoruz. Bugün Heyeti Celilenize işte onu arz ediyoruz. Bu cevap okunduğu vakitte görülecek ki; biz sulhten başka bir şey istemiyoruz. Biz o balâpervazlardan, o söyledikleri sözlerin nereye varacağını bilmiyen kimseler değiliz biz burada haddince kiya-setle, mekânentle hareket eder kimseleriz. Biz cihani söz söylediğimiz vakitte cihanın anlayacağı bir surette en ziyade mütevazi bir ifade ile söylüyoruz. Fakat bu tavazuumuz, elbette ve elbette hakkımız ve o hakkımızın istinatgâhı olan emniyetimize müstenittir. (Bravo sesleri) ve diyoruz ki; bizim topraklarımızı tahliye edin. Ve bunu ancak bugün; o toprakları vaktiyle istilâya müsaade eden kimseler tarafından da onun haksız bir şey olduğu tasdik olunduktan sonra, teslim olunduktan sonra söylüyoruz. Diyoruz ki; bizim topraklarımızın istilâsı haksızdır. O haksızlığı ref'edin diyoruz. Demek oluyor ki, ortada bir mütareke yoktur. Mesele iki taraf her hangi bir sebebi meşrua mebnî hali harbe girmiş de o harbe nihayet veriliyor şeklinde değildir. Silâhlarımız alındıktan, biz hakkımızı müdafaa edebilecek bir halden çıkarıldıktan sonra topraklarımıza sevk edilen ve bugün haksız olduğu kabul edilen kimselerin çıkartılmasını istiyoruz. Yani yanlış gidilmiş bir yoldan geri dönülmesini

istiyoruz. Yanlış verilmiş bir kararın geri alınmasını istiyoruz. Başka bir şey istemiyoruz. (Bravo sadaları) Ve onun için cihanı medeniyet bizim mütareke teklifine verdiğimiz cevabı olduğu gibi takdir edecektir. Yani diyecektir ki; artık Anadolu'da, Şarkı Karip'te de zulme nihayet verelim. (Bravo sesleri) Haksız bir hareket elbette ve elbette zulümdür. Mütareke teklifine verdiğimiz cevap ancak ve ancak zulüm ref'idir. Zulmün ref'i her millete her hükümete haksınas her hükümete vaciptir. (Şüphesiz sadaları) Binaenaleyh teklifimizin, cevabımızın mahiyeti bundan ibarettir. Temenni ediyorum ki; karşımızda bulunan devletler bunu kabul edeceklerdir. Temenni ediyorum ki, onlar da bize, bizim efkârı âmmemize, bizim Meclisimize karşı sulh hislerini beslediklerinin bir delilini hüsnü niyetlerinin bir delilini ibraz edeceklerdir. Çünkü Anadolu'nun tahliyesini kabul etmek, bunu bize karşı göstermek demektir. Bize karşı «biz de sulh istiyoruz, ve kuvvetli bir Türkiye istiyoruz. Adaletli bir sulh istiyoruz. Şarkta devamlı bir sulh istiyoruz» dediklerinin delili - veyahut delillerinden birisi - en kuvvetli delillerinden değil, delillerinden birisi zannederim bu olacaktır. Ümidederim ki; karşımızdaki devletler bu delili bize göstermekten çekinmeyeceklerdir. Bütün hüsnü niyetimizi sulha karşı bütün hissi iştiyakımızı göstermek için cihan medeniyetine karşı diyoruz ki; biz kat'i muhasamat teklifini reddetmiyoruz. Biz kat'i muhasamat teklifini kabul ediyoruz. Fakat bize kat'i muhasamat demek, haksızlığın ref'i düşmanın topraklarımızdan bir an evvel çıkarılması demektir. Başka bir şey değildir. Aksi takdirde bu haksızlık idame edildikçe âdil bir sulhtan adalet dairesinde bir sulhtan bahsetmemek iktiza eder. Çünkü haksızlıkla adalet bir araya gelmez.

Hariciye Encümeninin Muhterem Mazbata Muharriri arkadaşımız Heyeti Vekilenin verdiği cevabı notamızın aynen kabulünü Meclisi Alinize teklif ve arz etti. Ben de Hariciye Vekili olarak Hükümet namına bunun böylece kabulünü teklif ediyorum. Rey Heyeti Celilenizindir. (Kabul, sadaları)

HÜSREV B. (Trabzon) — Arkadaşlar, bugünkü vaziyeti siyasiye mücahedatı milliyemizin en büyük meselesindedir. Bunu izah edecek değilim. Bunu Hariciye Vekili Beyefendinin izah etmiştir. Yalnız elimizdeki cevabi nota hakkın-

daki noktai nazarımı izah edeyim. Gayet kısa; malûmuâlinizdir ki; Yunan ordusu İzmir'e kendiliğinden çıkmış değildir. Çıkarılmıştır. Şüphesizdir ki, Türk milletinin nezaketi bu kelimeyi bize bir notada kullandırmıyacaktı. Bunu dünya biliyor. Ve bu çıkan ordu büyük fecayi yapmıştır. Bu fecayii gören, bu katliamları gören, kendi raporlarıyla anlıyan Avrupa'nın, Türk ordusunun kuvveti ve milletin vahdeti karşısında hatasını tamire ihtiyacı vardır. Bunu biz sukûti olarak geçeriz. Zaten dünya biliyor. Yalnız efendiler, Yunanlılar ve ordusu fecayii yalnız İzmirde yapmıyor. Trakya'da da yapıyor. Onun için; (İzmir) kelimesi yerine, «memleketimize ayak basan Yunan ordusu» dersek daha âm ve şâmil olur.

İkinci olarak efendiler; «Cihanı medeniyetin malûmu olduğu üzere sayısız islâm kan ve namusunu heder etmek» bu kelime de şey gibi hatıra gelir. Yani ordu kanı heder etmek, yani bizim ordu, orduyu islâm olduğu için islâm kanı dökülüyor. Lâkin katliâm kelimesi, zaten ayak bastıklarından beri yaptıkları şey katliamdır. Onun için; (Silâhsız ahaliye) kelimesini behemahal burada tekrar etmek için bir kelime olmak üzere; «Cihanı medeniyetin malûmu olduğu üzere her vakit katliâm suretiyle sayısız İslâm kanını heder etmek» demek lâzım. «Düveli muazzama hariciye nazırlarının vâkı olan mesailerini şükran ve minnettari ile karşılıyor», burada bilmiyorum; Fransızcası nasıl olacak? (İyi değil mi? Sadaları) tabii daha münakkah, daha güzel olacak. Bu kadar uzun yazmaktan ise; «Nazırlarının vâkı olan mesailerini şükranla karşılar demek daha münakkah daha makûl olur. Aşağıda birşey daha var. «Âlemin sulh ve rahatını ilân eylemesi için mütarekenin kendisine fırsat vermesini tervecetmekte de mâzurdur.» (mâzur) dediğini tervecedemez. Bu askerî kelimedir. Siyasi değildir. Çünkü efendiler; Türkiye Ordusu kontrollerle kendisini imhaya sevk edecek şeyi kabul edemez. Burada askerî şiddet göstermeliyiz. (Mâzur), kelimesi yerine tervecedemez deyip kesmeliyiz. Sonra aşağıda bir cümle vardır. Belki Fransızcası iyi olacaktır. Fakat Türkçesinden ben mâna çıkaramadım. Onun için ben denize öyle geliyor ki: 23 Mart tarihli nota ile tebliğ olunan mütareke şeraiti, tahliyeyi ve harbin yeniden avdet etmemesini kâfil olmadığı gibi, böyle bir ihtimal karşısında ordumuza uzun

müddet devam edecek bir kontrol neticesinde vatan müdafaai meşruasına gayrimüsait şerait altında yeniden girişmek mecburiyetini tahmil etmektedir. Bendenizin bundan anladığım gayet muğlak ve anlaşılabilir bir meseledir. Bendenize; (Ordumuza) deyip kesmek, yani ordumuza gayrimüsait şerait tahmil etmek demek zannederim hepsine şâmil ve mâkuldür. Şurada ön sayfada; «Arazii meşgulede üç seneden beri tahammül fersa tazyikata mâruz olan ve bilhassa mütareke teklifinden beri şedit ve vâsi mikyasta katliamlar», deniyor ki; bundan mütareke teklifinden evvel katliamların da daha vâsi ve daha şedit mikyasta diyelim, çünkü; olmuyormuş gibi bir mâna çıkar. Katliamlar ilk mütarekeden beri vardı. Fakat günden güne daha ziyade arttı. Şurada; «Mevakii tahliyeden itibaren aneak on beş gün sonra dâhil olabilmesini», deniliyor. Yani bizim ordu düşman ordusu çekildikten on beş gün sonra dâhil olacak. Bu müddet çoktur, malûmu alınız ki, Fransa bir hafta yapmıştır. Fakat arazii meşgulede bir hal vukua gelmemiştir. Maksat iki ordunun temas etmemesi olduğundan sekiz gün belâganmabelâğ kâfidir.

REİS — Buyurun, Hüseyin Avni Bey.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Reis Beyefendi, anası bağılıyor; süngü tak, Memiş.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendiler, bendenizden evvel söyliyem arkadaşlarımızın beyan ettikleri gibi, sâyimizin semeresini iktifat etmeye doğru gitmekteyiz. Bir kere dâvamızın meşruiyetine kendimiz iman ettiğimiz gibi bütün milletimiz ve dolayısıyla bütün cihan bunu tasdik etmiş bulunuyor. Topraklarımıza Yunan ordularını çıkarıyorken veya çıkarılırken bir hisle hareket ediyorlardı. O da, Türkiye kendisini idare edecek bir liyakatta değildir. Memleketi taksime uğramalıdır. Bu millet, bir hükümet tesisine muktedir değildir. Biz, bunları idare edeceğiz, mahiyetinde idi. Efendiler, işte bu bâtil dâvanın aksi sabit olmakla eümlenizi tebrik ediyorum. Türk milleti asırlardan beri hattâ binlerce senelerden beri en kudretkâr hükümetler tesis etmiştir. Efendiler, onları bir şey aldatıyordu. Onları bir şey ümide bırakıyordu. O da memleketini, milliyetini unutmuş birtakım sefillerin karşısına çıkması dolayısıyla Türk milletini bunlardan ibaret zannediyorlardı. Halbuki

efendiler, milletimiz böyle mütefessih ve kudretli temsiliyeden mahrum olanları ret ve hakkı intihabını istimal ettiği zaman bu Heyeti Aliye geldi. Bu Heyeti Aliye bütün dâvasının meşruiyetini bütün cihana teslim ettirmek için her türlü vesaike müracaat eyledi : İşte bugün efendiler galibiz. Çünkü, düşmanlarımız hakkımızı teslim ediyor. Düşmanlarımız bizi dâvet ediyorlar ki, evet hakkınızdır, siz haklısınız, siz yaşayabilirsiniz ve yaşayabilirsiniz ve böyle bir milletsiniz. (Alkışlar) Dâvamız yalnız böyle hükümet teşkilinden ibaret olmayıp her türlü hissiyatı medeniyeyi câmi bulunduğunu dahi ispat eyledik. Evet, kendi idaremizde yaşamak ve esasen efendi yaşamış olan milletimiz misakı milli ile çizilen o mukaddes gayeyi mutlaka istihsal edecektir ve bunu düşmanlarımız tanıyacaktı. Ve bugün tanışıldır.

Avrupalılar insaf etsinler; bizden ne istiyorlar? Avrupa elbiselerine tepeden tırnağa kadar bürünüyor. Avrupalılar bizim hakkımızı niçin teslim etmesinler? Biz Avrupalılara husumet yapmadık. Yalnız hakkı tabiiimizi ihlâl etmesinler diye feryadyledik. Avrupalılardan bunu istiyoruz. Artık dünyanın yeni telâkkilerine doğru bizim de hakkımızı teslim etmek onlar için de zannederim, mecburiyet hâsıl olmuştur. Çünkü cihan; münasebatı iktisadiye üzerine duruyor. Bugün dâvaları, kendi aleyhlerine çıktığına kâildirler. Türkiye'ye ilânı harb etmekle memleketlerinde iktisadiyat değişiyor. Bütün cihan iktisadiyatı sarsılıyor. İşte bu hata bir kaç adamın keyfidir. Fakat bütün cihan bunların aleyhine yürüdü. Hakkımızı Avrupa hükümetleri değil, bütün cihan tasdik ediyor. Bütün beşeriyet hürmet ediyor. (Yaşa Hüseyin Avni Reis sesleri, alkışlar), (Müzakere kâfi sesleri) (Gürültüler)

YUSUF ZİYA B. (Bitlis) — Efendiler muntazır olduğumuz anı tarihi geldi ve çatdı. Zannedersen o muazzam dakikaları yaşıyoruz. Bu muazzam dakikaları; yolsuzluklar, mahrumiyetler içerisinde yaratan, ilk defa tarihe ithaf eden bu büyük millet, bu büyük milletin Meclisidir. Fakat efendiler bugüne kadar sarf edilen mesai ibraz edilen fedakârlık, ihraz edilen muzafferiyet muvaffakiyet, bir mukaddeme, bir mübtedadır. Bundan sonra sarf edilecek mesai, ibraz edilecek bir fedakârlık ki, bir hüsnüintiha temin

edecektir, zannedersem, hüsnüintihaya giden geçidin en mühim noktasında bulunuyoruz. Bütün cihan bilmeli ve duymalıdır ki : Biz talibi sulhüz bu inkâr edilmez bir hakikattir. Fakat öyle bir sulh istiyoruz ki, yalnız bizi yaşatsın; yalnız istiklâlimizi âtimizi hür ve müstakil olarak temin etsin. Bizim bir gayemiz var; gayemize doğru giderken hiçbir kimsenin hakkına, hiçbir kimsenin hukukuna tecavüz etmek istemiyoruz. Yalnız hakkımızı istiyoruz, hakkımızı talebediyoruz. O, hak ise, yalnız istiklâlimizden yalnız hür yaşamaklığımızdan ibarettir. Bunu temin ederek gelecek her hangi bir sulhü her hangi bir mütarekeyi seve seve istikbal edeceğiz. Seve seve harzıcan edeceğiz. Fakat bunun aksine, bugün yaşatmak, yarın esaretle, zilletle süründürerek öldürmek için gelecek her hangi ahitnameyi her hangi bir evrakı kaldırıp yere vuracağız, yere çalacağız (Bravo, alkışlar) Binaenaleyh bundan başka bir şey söylemiyeceğim. Bütün gaye-

miz, bütün maksadımız budur. Bunun için mücahede ediyoruz. (Müzakere kâfi sesleri)

REİS — Efendim beş takrir vardır. Müzakerenin kifayetine ve Hariciye Encümenince tasvibedilen nota cevabının Heyeti Celilelerince de tasdikne dairdir. Tenkidata cevap verilecek mi? (Hayır sesleri) O halde Hariciye Encümeni tarafından Heyeti Celilenize tasviben takdim edilen nota cevabını reyî âlinize arz ediyorum. Nota cevabını kabul buyuranlar lûtfen el kaldırsın. Ekseriyeti azîme ile kabul edildi.

FAİK B. (Edirne) — Bu teklifi Trakya mebusları kabul etmiyor.

REİS — Efendim nota cevabını tasvip buyurmayanlar lûtfen el kaldırsın. Ekseriyeti âzîme ile kabul edilmiştir efendim.

Perşembe günü içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Hitamı Celse; saat : 7 dakika 45

İçtimaî âti ruznamesi

1. — Zaptı sabık hulâsası
2. — Evrakı vâride
- A — Evrakı müteferrika :
 1. Adliye Encümeni kitabetine İsparta Mebusu Hacı Tahir Beyin intihabına dair takrir
 2. Vilâyatı Şarkiye muhacirinine meccanen kereste itası hakkındaki teklifin tesrii müzakeresine dair Oltu Mebusu Rüstem Beyle rüfekasının takriri.
 3. Mütareke teklifi münasebetiyle mevрут telgraflar
- B) Sualler :
 1. Bitlis Mebusu Vehbi Beyin mülâzım Semih Efendiye ita edilen mükâfata dair Müdafaa-i Milliye Vekâletinden sual takriri
 2. Sual takrirlerine vürüdeden cevaplar
- C) Mazbatalar :
 1. Beyşehir Hacı Ali ve rüfekası hakkında Adliye Encümeni mazbatası
 3. — Bugün müzakere edilecek hususat, Ruznamede mevcut mevad :
 1. 1338 senesi Dahiliye Bütçesi

2. Vesaiti nakliye mükellefiyeti hakkındaki lâyihai kanuniye
3. Nevahi Kanunu (Salı günleri tahsis edilmiştir.)
4. Muinsiz efrat maaşatı hakkında lâyihai kanuniye
5. Ruzname-i müzakere hakkında müzakere
6. Muvazene Encümeni Müdürü maaşının bütçeye ilâvesi hakkında Muvazene Encümeni mazbatası
7. Harbi Umumi esnasında kura ahalisine zimmet kaydolunan âşarın sureti istifası hakkındaki teklifi kanuni
8. Mesken icarlarından iki aylığın Harb Vergisi olarak ahzına dair Süleyman Sırrı Beyin teklifinin reddini mutazammın Lâyiha Encümeni mazbatası
9. Malatya Mebusu Sıdkı Beyin, firariler hakkındaki teklifinin şayanı müzakere olmadığına dair Lâyiha Encümeni mazbatası
10. Ankara bağlarındaki tahribata dair istidalar üzerine İstida Encümeni mazbatası

11. Ankara Evkaf Müdürü Ali Rıza Efendinin azlinin yolsuz olduğuna dair İstida Encümeni mazbatası

12. Belediye etibbasının belediye meclislerine âzayı tabiiye olarak devamları hakkındaki lâ-yihai kanuniyenin reddine dair Dahiliye Encümeni mazbatası

13. Antalya ve Erzincan ve Bayezid livalarındaki teşkilâtı mülkiye hakkındaki tekliflerin mütalâası beyan edilmek üzere Dahiliye Vekâletine tevdiine dair Dahiliye Encümeni mazbatası

14. Sinob'da Tersane mahallesindeki bina hakkında Dahiliye ve Kavanini Maliye encümenleri mazbataları

15. Ukrayna'ya gidecek heyetin tahsisatı hakkındaki lâ-yihai kanuniyeye mütaallik Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası

16. Yorgi hakkındaki hükmü idamın tasdiğine dair Adliye Encümeni mazbatası

17. Temya'nın bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında lâ-yihai kanuniyenin kabulüne dair Adliye Encümeni mazbatası

18. Kanunu cezanın mevaddı mahsusasının tadili hakkındaki lâ-yihanın tadilen kabulüne dair Adliye Encümeni mazbatası.

19. Men'i Müskirat Kanununa tevfikân mahkûm edilenler hakkında Adliye Encümeni mazbatası

20. İstiklâl mahkemesince mahkûm Nuri Haliloğlu Abdullah ve rüfekası hakkında Adliye Encümeni mazbatası

21. Vilâyatı Şarkıye muhacirinine verilecek keresteye dair lâ-yihai kanuniye hakkında Kavanin ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbatası

22. Harb Kazançları itiraznameleri tetkik edecek komisyona dair lâ-yihai kanuniye hakkında Kavanin ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbatası

23. Resneli Niyazi Beyin ailesiyle Âtîf Be-yeye muhassas maaşatın devamı tesviyesi hakkındaki teklife mütaallik Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası

24. Takdirname ile Taltif Kanununun tefsiri hakkında Müdafaai Milliye Encümeni mazbatası

25. Ferid Efendinin taltifinin tehhürü hakkında Müdafaai Milliye Encümeni mazbatası

26. Yem ve tayinat hakkında Müdafaai Milliye Encümeni mazbatası

27. Şehbenderhaneler rüsumunun tezyidi hakkındaki lâ-yihai kanuniye

28. — Divanı Temyizi Askerî lâ-yihai kanunisi

29. Sükna Kanunu

30. Murakabe ve Muvazenei Maliye encümenlerinin usulü murakabeye dair teklifi kanunileri

31. Teşkilât kadrolarının yeniden tesbitine dair Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin teklifi